

loletni otroci kmetov, dokler ne postanejo polnoletni, in kmečke zapaščine, dokler se ne izroče dedičem, spadajo pod ta zakon, čeprav prvi sami ne obdelujejo zemlje, v drugem primeru je pa osebno obdelovanje izključeno, ker zapustnika ni več, dedič pa še ni postal lastnik podedovanega zemljišča.

Potrdila o tem, kdo je kmet, izdajajo občine na zahtevo kmeta-dolžnika, ali na zahtevo sodišča; ta potrdila mora potrditi tudi srezko načelstvo.

Zaščita kmetov

pa obstoji od 20. aprila 1932 naprej v tem:

1. da se odložijo vse tekoče javne prisilne prodaje premičnih in nepremičnih stvari zaščitene kmetov;

2. da se novih prodaj takšne imovine ne sme dovoljevati;

3. da se ustavljajo vse prisilne uprave in odvzemi zarubljenih stvari, ki se izvrše, da se prenesejo stvari od dolžnika-kmeta v hrambo tretje osebe;

4. dolžnik-kmet (njega porok in nerazdelni dolžnik) plača za svoje izvršljive dolgove največ samo 6% obresti, čeprav je bil obsojen na višje obresti; le tedaj, ako so določene nižje, plača kmet te nižje obresti.

Za zaščitene kmeta so vobče dovoljene najvišje le 6% obresti letno. Preko te najvišje dopustne obrestne mere gre zakon samo v teh dveh slučajih:

1. ako upnik še pred vložitvijo tožbe prostovoljno odloži dolžniku-kmetu plačilo dospelih terjatve, ali

2. ako umakne že vloženo tožbo.

V teh dveh primerih se sme dogovoriti največ 10% obresti letno, brez ozira na to, ali so ble prej dogovorjene višje ali nižje obresti.

Dogovori, da bo kmet plačal višje kakor 6% obresti letno, ako mu upnik dovoli odložitev izvršbe, ali višje kot 10% obresti letno, ako upnik dovoli odlog plačila, ali ako tožbo umakne, so neveljavni; sodišče samo ne sme viš-

omehča Henko vso umazanino perila! Poznate li enostavnejši in udobnejši način pranja kakor namakanje perila s Henkem? Zakaj se trudite, če Vam Henko lajša delo?

Vzemite vsaj HENKO!

Tudi za omeščanje trde vode in vsako čiščenje je Henko priznano sredstvo.

HENKO za namakanje perila.

Evropska avtomobilska mreža.

Letos bo zborovala mednarodna zveza hribovcev v mestu Kopenhagen na Danskem. Ob tej priliki pride na dnevni red vprašanje ustvaritve velike evropske ceste za avtomobile, ki bi vodila preko Evrope od Calais na severu Francije do Carigrada. Dolga bi bila 3000 km. Pozneje nameravajo k tej glavni cesti priklopiti še stranske, da bi bila cela Evropa nekako preprežena z udobnim cestnim omrežjem za avtomobile. Ako bo prišlo do uresničenja tega načrta, se bo zelo dvignil gospodarski položaj in toliko tisoč brezposelnih bo prišlo

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

27

(Dalje.)

Še pred popolno temo so se oglasili turški topovi z nasipa in naznanili, da ne bodo mirovali oblegovalci med nočjo. Bilo je pričakovati ponovnega napada pod zaščito noči, ali pa bode poskusil Turčin na eni strani srečo z rovi. Branitelji so bili čuječe na straži in so zažgali na več mestih obzidja visoko plamteče plamenice, da bi bilo izključeno vsako presenečenje. Kljub daleč vidnim varnostnim odredbam v Sisku je zapovedal paša kopačem in minerjem odhod. Vse polno splavov in čolnov se je oglasilo pritajeno na Kolpi in sililo z vesli proti levemu toku reke k obzidju trdnjave. Za trdnjavske topove je bila razdalja prekratka. Zaprasketale so dolge puške — — Nočni napadalci so kmalu prekinili strogo zaukazano tišino z obupnimi: Allah! klíci. Vitez Pavel se je pojavil na obzidju, napenjal lok, spuščal tetivo, strelice so frčale proti reki — — Zdaj pa zdaj je čofnil s

splava ali iz čolna kak Turčin in odnesla ga je Kolpa v Savo. Najbolj drznim in vztrajnim pa se je le posrečil pristanek ob obzidju, a ti so bili sprejeti s kamenjem, vrelo vodo in gorečo smolo. Zvalovili in razburkali so nočni mir branitelji in napadalci, ki so skušali zasadiť za vsako ceno kopalno orodje, da bi izginili in se skrili pod zemljo. Množica pač zmore vse, in tako je bilo tudi pri Sisku. Ne oziraje se na izgube, je pritiskal Turčin ob obrežje in pričel rove na več mestih, da razstreli obzidje in izkuri trdnjavsko posadko kakor trdovratne jazbece. Izpad na kopače in minerje je bil izključen, ker je tekla Kolpa tik ob obzidju.

Prvo turško izkrcanje je uspelo delno. Vsak nadaljnji dotok pomoči so onemogočali trdnjavski topovi in puške. Braniteljem je bilo znano, da Turki zaenkrat nimajo na razpolago večje količine splavov in čolnov, da bi ponovili še v tej noči izkrcanje. Predno bodo spravili razpršene prve splave in čolne nazaj do tabora, bo preteklo nekaj ur. Ponehalo je pobesnelo kričanje napadalcev z reke. Čuti je bilo le še kopače in vrtanje

jih obresti niti prisoditi, niti dovoliti izvršbe za nje.

Poroki in nerazdelni dolžniki kmetov uživajo tudi omenjene ugodnosti.

Tozadevna zaščita kmeta velja, dokler se ne izda kmeta o spremembi kmečkih dolgov, vsekakor pa preneha veljavnost zakona najkasneje 6 mesecev, računajoč od 20. 4. 1932, dalje, to je 20. 10. 1932.

Sodišča so sicer po svoji službeni dolžnosti dolžna, da prisilne dražbe, ki so tekle dne 20. 4. 1932, odložijo, kadar imajo že v spisu samem zadostno oporo za to, da je dotični zavezanec zaščiteni kmet. Velikokrat to dejstvo iz spisa ne izhaja s potrebno sigurnostjo, ali pa sodišča vsled preobloženosti z delom to prezrejo, tedaj mora vsak zavezanec sam, ako smatra, da spada pod zakon o zaščiti kmetov, predlagati pri izvršilnem sodišču, da se javno dražbo odloži. V tem primeru bo sodišče na zavezančev predlog zaprosilo pristojno občino za potrebno potrdilo, izvršilno postopanje bode pa sodišče ustavilo vse dotlej, da bo sklep o odložitvi prisilne dražbe postal pravno-močen, to je, ako ga ne bo mogoče izpodbijati z rekurzom (s pritožbo).

Močnejše pa je zakon zaščitil kmete-dolžnike,

ki so se jim njihovi predmeti (premičnine ali nepremičnine) prodale na javni dražbi, ako je kupil na javni dražbi prodane predmete:

1. zahtevajoči upnik sam ali
2. oseba, ki je z njim v sorodstvu ali svaštvu do druge stopnje, ali
3. zastopnik (pooblaščenec) zahtevajočega upnika.

Ta pojačena zaščita velja že od 19. 3. 1932 dalje.

Te vrste dražbe, ki so se izvršile po 19. 3. 1932 za dolgove zaščitenih kmetov in pri katerih je izdražbal prodane predmete eden izmed gornjih oseb, se razveljavijo.

Posledica razveljavanja je ta, da mora kupec izdražbane predmete

vrniti kmetu, kadar mu kmet vrne kupnino s 6% obresti letno od dne, ko je kupec plačal kupnino. Ako je kupec izdražbane predmete že prodal ali daroval dalje, ali pa so sicer prešle v tretje roke, torej ako izdražitelj ne more več stvari vrniti, tedaj mora povrniti kmetu pravo vrednost izdražbanih predmetov, ki so jo imeli na dan dražbe, dočim mora kmet vrniti kupnino s 6% obresti letno od dne, ko je kupec položil kupnino; kmet lahko zahteva tudi povračilo škode, ako je stvar manj vredna ali poškodovana.

To poročilo prave vrednosti mora zahtevati zaščiteni kmet v šestih mesecih, ko dobi ta zakon obvezno moč, to je najkasneje do 20. 10. 1932.

Za prenos nepremičnin od kupca-zdražitelja nazaj na zavezanca se ne plača ponovne prenosne takse.

O sporih zaradi vrnitve predmetov in zaradi povračila resnične vrednosti odločajo izvršila sodišča.

Kljub tem določilom pa morejo doseči prisilno dražbo: narodna banka, državna hipotekarna banka, privilegirana agrarna banka, državni sklad za terjatve, za katere se vodi izvršba na osnovi sodnih odločb (n. pr. bolniški stroški), samoupravna telesa (banovine, občine, OUZD itd.) in njihove hranilnice ter zadruga, ki so organizirane in poslujejo po veljavnih zakonih o drugih.

Tudi za preživninske terjatve proti dolžniku-kmetu in za terjatve, ki izhajajo iz njegovega kaznjivega dejanja (razne odškodnine, bolestinine itd.) se lahko doseže prisilna dražba kmetove imovine.

Zlasti pa lahko vsakdo za vse svoje terjatve, ki so nastale po dnevu 20. 4. 1932, predlaga pri sodišču prisilno dražbo in isto izvede.

Poleg teh določb vsebuje zakon tudi še predpise, kako se odpomore denarnim zavodom, ki so vsled odložitve izvršb zašli v plačilne težkoče:

1. vsled obče kreditne krize ali

2. vsled neobičajnega in prekomernega dviganja vlog, pod pogojem, da so vrednosti zavoda večje od bremen.

V tem primeru določi ministrski svet na zahtevo prizadetega zavoda po predlogu ministra za trgovino in industrijo roke za izplačilo vlog in drugih terjatev. Predpišejo se tudi ukrepi, ki so potrebni za redno poslovanje zavoda ter za varnost vlagateljev in ostalih upnikov. Minister za trgovino in industrijo ima pravico, da prizadetemu denarnemu zavodu postavi komisarja, ki stalno nadzoruje poslovanje zavoda.

Ostali del zakona je postavil v veljavo nekaj predpisov novega izvršilnega zakona, kar pa za Slovenijo ni ničesar novega z ozirom na to, da že danes veljajo prav enaka določila.

(Konec prihodnjič.)

*

Cene in sejska poročila.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 24. junija 1932 je bilo pripeljanih 116 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5-6 tednov stari komad 90 do 110 Din, 7-9 tednov stari 150 do 200 Din, 3-4 mesece stari 250 do 300 Din, 5-7 mesecev stari 350 do 400 Din, 8-10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 600 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 6.50 Din, 1 kg mrtve teže 10 do 11 Din. Prodanih je bilo 99 svinj.

Usoda raziskovalca.

Pred 20 leti se je podal angleški polkovnik in raziskovalec Fawcett prvič v južnoameriške pragozdove. Prodril je v vzhodno Bolivijo, prepotoval pokrajine, v katerih je bil nepoznan belokožec. Ko se je povrnil po dveh letih v domovino, je poročal o indijanskih plemenih, ki niso še imela nikdar posla z belim človekom. Izsledil je nepoznan narod, ki šteje 100.000 duš in životari ob izviri reke Madidi. Pozneje je naletel oberst Fawcett v državnem arhivu braziljanskega glavnega mesta Rio de Janeiro na dokument iz leta 1745. Iz

pod obzidje, ki bo najbrž pomenilo proti jutru vzem trdnjave. Ko bodo slišali ob prvem svitu v taboru prve razstrelbe, bodo navalili z vso pehoto na trdnjavo.

Napram podzemeljskim rovom so bili obleganci brez moči. Da bi ne žrtvovali poleg obzidja še topov in streliva, so spravili z dela trdnjave ob reki vse obrambne predmete, da bi jih ne pokopale pod seboj eksplozije. Glavno moč so osredotočili proti taboru, iz katerega je grozil ob zori glavni naskok. Glede kopačev in minerjev so računali, da bodo imeli z njimi lahek opravek.

Komaj je prepodil jutranji svit nekoliko gosto nočno temo, je počilo pod obzidjem ob Kolpi zamolklo, tla so zavalovila, en obrambni stolp se je porušil, zidovi so se zamajali pri temeljih in pokazali na več mestih prav velike razpoke. Pok razstrelb je pognal na noge turški tabor, kriknili so tisoči kakor iz enega grla. Vpitje in tulenje bojnikov je bilo znamenje za napad. V polkrogu so se začeli pomikati proti trdnjavi pionirji-mostarji, za njimi pehota in za to so sedali jezdec na konje. Napadalne čete so kričale, kakor bi ho-

tele preplašiti z vpitjem branitelje in se polastiti Siska. Nadvse pobesnelo, liki najhujše grmenje burno pripravo za napad iz tabora je vprizoril zviti Hasan le kot slepilo. Istočasno, ko je grozil tabor s poplavo, so zašušljala kolikor mogoče na rahlo vesla čolnarjev, ki so prepeljavali turške napadalce po Kolpi, ki bi naj zasedli porušeni stolp in se prebili skozi izstreljene razpokline. Nakana bi mu bila sigurno uspela, da ni obrnil sam Bog Toplišekovih oči, ki je stal tik ob za brambo pripravljenem Pavlu, proti Kolpi. Kot blisk ga je prešinilo: Pravi napad ne bo iz tabora, ampak po reki. Na porazno nevarnost opozorjeni vitez je kriknil iz polnega grla: »Kolpa!« Rezerva je planila k za razvalinami pripravljenim topovom, zagrabila puške in otvorila ogenj na s čolni posuto Kolpo. Na reki presenečeni Turki so zavpili k Allahu na pomoč! Ko so pa videli, da bi bil po izsleditvi prevare vsak napad zaman, so krenili mesto proti toku po reki nazaj proti taboru. Tudi paša je že bil zapazil osmešenje napadalnega načrta, je opustil naskok po suhem in se je moral zadovoljiti med penečim besom in kletvi-

do zaslužka in kruha v vseh državah, skozi katere bodo vodile nove ceste. Cestno omrežje bo zgrajeno po načinu italjanskih avtomobilskih cest, to se pravi: ceste bodo široke, brez ostrih ovinkov, da bo mogoča tem večja hitrost.

Zmago tehnike čez prostor in čas

osvetljujejo tile podatki: Ko je Aleksander veliki zapustil Malo Azijo na poti v Indijo, je potreboval do njene najvzhodnejše meje leto dni, aeroplan pa pride iz Angore do Kalkute sedaj tri dni. Ko se je Cezar vrnil iz Egipta v Italijo, je moral potovati tri mesece, parnik vozi sedaj tri dni. Nemški pesnik